

2015 preek Pasen
 Hooglied 3: 1 tm 4b, 6; 1tm 3

Het verhaal van de opstanding zoals Johannes het vertelt is een verhaal dat we niet moeten proberen met onze hersens te begrijpen. Meer nog dan andere Bijbelverhalen is dit een verhaal vol symboliek, vol beelden die we niet met ons hoofd maar met ons hart moeten verstaan.

Is de opstanding echt gebeurd? Ja, die is waar en gebeurt nog altijd, maar je begrijpt het niet goed als je het verhaal al te letterlijk neemt, zo is het nooit bedoeld. Wij 21^e eeuwse moderne mensen zijn vervreemd van het denken en ervaren in beelden en symbolen, de beeldtaal waarin de Bijbel geschreven is, een beeldtaal die vroeger door iedereen begrepen werd. Wij postmoderne mensen, of in ieder geval de meeste van ons, houden slechts voor waar wat met de ogen van ons hoofd gezien kan worden, en met de oren van ons hoofd gehoord kan worden, wat materieel is en concreet, wat meetbaar en bewijsbaar is. Dat er een geestelijke onzichtbare en onmeetbare werkelijkheid is, is voor velen vreemd. Het is een onbekend domein, een ongedachte dimensie. En die geestelijke werkelijkheid ervaren we met ons hart, en niet met onze hersens. Zij speelt zich af in onze ziel. Het hart heeft immers zijn redenen die de rede niet kent.

We laten vanmorgen het gedeelte over de twee discipelen, Petrus en de andere leerling van wie Jezus veel hield voor wat het is, ook al valt daar ook veel over te vertellen. Maar het verhaal over Maria Magdalena is zo rijk, zo vol beelden en verwijzingen dat we daar vanochtend meer dan genoeg aan hebben.

We beperken ons tot het verhaal van Maria of liever, Miriam uit het plaatsje Migdal. Zij was ooit door Jezus van haar boze geesten bevrijd. Ze was veel van hem gaan houden en ze had Jezus gevolgd en gediend tot op het laatst. Ze was erbij toen ze hem van een afstand aan het kruis zagen sterven. Jezus was haar alles geweest en met zijn dood was haar wereld vergaan. Stom van verdriet had ze de droeve stoet naar het graf gevolgd waar men Jezus in legde.

Dol was ze van verdriet, na twee nachten die ze huilend en slapeloos had doorgebracht. En op de derde ochtend na zijn dood, het was nog nacht, was ze opgestaan om te gaan doen wat ze vanwege de sabbat niet had kunnen doen. Ze was naar het graf gegaan zoek naar haar verloren geliefde. Daar aangekomen zag ze tot haar ontzetting dat de steen van het graf weggerold was. Ze holt naar de leerlingen, ze holt weer terug en staat daar, huilend, buigt zich voorover naar het graf, ziet twee engelen. En het lijkt wel of ze niet doorheeft dat ze engelen ziet, boodschappers uit de andere wereld. Ze vragen: ‘Waarom huil je?’
 ‘Waarom ze huilt?’: Niet alleen is haar geliefde Jezus dood, maar nu is ook zijn lichaam weg. Niet eens meer zijn dode lichaam is haar gebleven, niet eens een lichaam wat ze nog kon aanraken, niet eens een graf waar ze naar toe kon gaan om bij dicht bij hem te zijn, bij wat er van hem over was. Geen plek waar ze nog waar ze wat kan verwijlen en wat bij hem kan zijn, waar ze kan rouwen, waar ze bloemen neer kon leggen, zelfs dat is haar ontnomen. Hoe moet

je van iemand afscheid nemen las je het dode lichaam van je geliefde niet hebt, omdat je geliefde spoorloos verdwenen is in zee, of in een vliegtuig zat wat versplinterde tegen een bergwand. Hoe moet je dan rouwen? Dat kan haast niet, iets tastbaars moet er van iemand overblijven, een lichaam, een graf, een steen met een naam.

‘Hebben jullie mijn zielsbeminde gezien?’

Voelt ze een aanwezigheid? Ze draait zich om, ziet door haar betraande ogen een gestalte. Dat moet wel de tuinman zijn en ze klampt hem aan.

Opnieuw de vraag: ‘waarom huil je, wie zoek je? ‘‘Mijn allerliefste, ik zoek hem, maar in vind hem niet. Zeg me waar hij ligt dan neem ik hem mee.’ Als ze maar bij hem is, hem maar kan vasthouden.

Vreemd, ook nu herkent ze Jezus niet, noch zijn stem. Dat gebeurt nu pas op dit volgende allermooiste, aller-ontroerendste, aller tederste en aller intiemste moment:

Jezus zei tegen haar: ‘Maria’

En zij draait zich om, opnieuw en zegt: ‘Rabboeni, mijn lieve meester.’

Dan pas herkent ze Jezus, als ze bij haar naam genoemd wordt. Aan de liefdevolle klank van zijn stem waar mee hij haar naam uitspreekt, waarmee hij haar altijd had aangesproken. Is dat niet het mooiste wat er is, bij je naam genoemd worden door degene die je zo lief is. Is er iets intiemers, persoonlijkers, kostbaarder dan de tedere stem van je geliefde die je naam noemt? Ze is opslag bij zinnen, het verdriet verdwenen. Hij is het, haar allerliefste, de tuinman die wandelt in zijn hof, die een begraafplaats maakt tot een tuin in de morgen, een paradijs. Ach:

‘Mijn lief is naar zijn tuin gegaan,
naar zijn balsemtuin beneden.

Daar wil hij weiden,
daar wil hij lelies plukken.

Ik ben van mijn lief,
en mijn lief is van mij.

Ik grijp hem vast en laat hem niet meer los’

En natuurlijk wil ze hem omarmen, vasthouden, haar verloren gewaande geliefde, ze wil hem vastpakken om hem nooit meer los te laten. Maar dat kan niet. Dat kan nooit. Deze Jezus is een andere dan die hij tijdens zijn leven was. Hij is veranderd, alles is veranderd, zoals het leven voortdurend verandert, in beweging is en stroomt. Natuurlijk willen wij vasthouden wie ons lief en dierbaar is, hen bij ons houden, ze in een doosje willen doen, maar dat kan niet, dat mag niet. Het geldt voor onze kinderen die we moeten loslaten en hun eigen weg moeten laten gaan, weg van onder onze vleugels vandaan, ook al zouden we ze het liefst bij ons houden, de klok terug willen draaien naar de tijd dat we voor hen konden zorgen en hen bij ons hadden. Het geldt soms voor partners, een huwelijk, een relatie waarin mensen elkaar en hun verwachtingen en dromen moeten loslaten, tegen wil en dank. Het geldt voor onze geliefden die we verliezen aan de dood. Ook in onze rouw komt er een moment dat we onze gestorven geliefde moeten loslaten, moeten overlaten aan God. Want wij moeten verder, en ook de gestorvene moet verder. Want het leven stroomt en gaat verder en voortdurend moeten we meebewegen, mee veranderen, loslaten wat en wie we niet los willen laten. Want wij willen dat alles bij het oude blijft.

Maar degene die we loslaten krijgen we op een andere manier terug. Als je kinderen het huis uit zijn en volwassen worden, krijg je een andere relatie met ze, anders dan vroeger, de band wordt anders maar niet minder sterk. Mensen die hun huwelijk beëindigden vertellen soms dat ze na verloop van tijd een andere band krijgen, duurzamer, vriendschappelijker.

Ja en zelfs onze geliefde overledenen krijgen we op een andere manier terug, de band blijft immers bestaan als wordt die anders. Soms zelfs valt de ruis weg die tussen mensen bestond tijdens het leven. Iemand vertelde dat hij na de dood van zijn vader, met wie hij een moeizame verstandhouding had, het gevoel had dat het tussen hen was opgeklaard, en dat hij zijn vader nu werkelijk kon liefhebben en kon zien wie hij ten diepste was.

Wonderlijk, raadselachtig, zeker, maar zo is het soms. Soms zijn ze dichterbij dan ooit, onze geliefde gestorvenen, soms lijkt het alsof we hun aanwezigheid en liefde kunnen voelen.

Zo was de Opgestane aanwezig Zijn gestalte herkende Maria niet, zoals ook de Emmaüsgangers hem in eerste instantie niet zullen herkennen. Christus nieuwe gestalte is klaarblijkelijk onnaspeurlijk en ondoorgroendelijk, geheimzinnig en ongrijpbaar. Hij moet verder, hij kan niet blijven, hij is nog niet klaar, Maria mag hem niet vasthouden. Hij gaat naar de Vader, maar hij zal altijd bij haar zijn.

Gemeente, dit verhaal van de opstanding is een liefdesgeschiedenis. Een geschiedenis van toewijding en vriendschap. En het is misschien ook onze liefdesgeschiedenis met de Meester, de Heer.

Is de opstanding echt gebeurd?

Ach, wat een vraag. Voor wie hem liefheeft is de Opgestane levende realiteit, nu, op dit moment en voor eeuwig en altijd. Voor wie een band, een verbinding van vertrouwen en liefde heeft met hem, leeft hij, is hij aanwezig en zo dichtbij. *Deus interior intimo meo*’ zei Augustinus: ‘Hij is mij innerlijk meer nabij dan ik mezelf nabij ben.’

Hij is meer dan werkelijk als wij hem herkennen aan zijn stem die ons bij onze naam noemt en die ons bij zinnen brengt in onze angst en verlorenheid. Meer dan werkelijk, veel meer dan tastbare realiteit is hij als wij hem noemen met een koosnaam: rabbi, lieve rabbi. ‘Jij bent het, lieve meester.’

‘Ik ben van mijn lief,
en mijn lief is van mij.’

Jezus moet verder, maar Maria moet ook verder. Alles wordt anders, nieuw, anders, groter en weidser dan ooit gedacht. Het verhaal van de Verrezenen moet verder, gaat door de eeuwen de hele wereld over. En Maria wordt de boodschapper van het goede nieuws. Zij wordt de eerste apostel, zij hoorde en zag en herkende de Opgestane als eerste. Gestuurd wordt zij naar, nee, niet langer meer naar de leerlingen, maar naar Jezus broeders en zusters: ‘Zeg tegen mijn broeders en zusters dat ik opstijg naar mijn Vader die ook jullie Vader is, naar mijn God die ook jullie God is.’

...Hoe moet ik mij geborgen weten?

Noem mij, bevestig mijn bestaan,
Laat mijn naam zijn als een keten.
Noem mij, noem mij, spreek mij aan,
o, noem mij bij mijn diepste naam.
Voor wie ik liefheb, wil ik heten.

(fragment uit een gedicht van Neeltje Maria Min)

Amen.